

การศึกษาระดับความไม่สอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน
ในโรงเรียนประถมศึกษา กับพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของนักเรียน
ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นายไพศาล ไชยราช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-562-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017179 117350487

A STUDY OF THE LEVEL OF IRRELEVANCIES BETWEEN INSTRUCTIONAL ACTIVITIES
IN ELEMENTARY SCHOOLS AND CULTURAL BEHAVIOR OF STUDENTS WITH
ISLAMIC BELIEF IN THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES

Mr. Paisarn Chaiyarab

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-562-3

ไพศาล ไชยราบ : การศึกษาระดับความไม่สอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนใน
โรงเรียนประถมศึกษา กับพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ (A STUDY OF THE LEVEL OF IRRELEVANCIES BETWEEN
INSTRUCTIONAL ACTIVITIES IN ELEMENTARY SCHOOLS AND CULTURAL
BEHAVIOR OF STUDENTS WITH ISLAMIC BELIEF IN THE THREE SOUTHERN
BORDER PROVINCES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สำลี ทองธิว, 224 หน้า.
ISBN 974-579-562-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความไม่สอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน
ที่คัดสรร 31 รายการ ในโรงเรียนประถมศึกษา กับพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่นับถือศาสนา
อิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบบสอบถามสำหรับครู และแบบ
บันทึกประจำวันของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำมาศึกษาทั้ง 31 รายการ มีระดับความไม่
สอดคล้อง ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความไม่สอดคล้องอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การเขียนจดหมายที่ใช้คำ
ขึ้นต้นว่า กราบเท้า การกล่าวคำอวยพรที่ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย การอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า
โลกเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มนุษย์มีวิวัฒนาการมาจากลิง การฝึกให้ทำความเคารพพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่โดย
การไหว้ กิจกรรมเข้าจังหวะที่จับคู่เต้นรำชายกับหญิง การร้องเพลงที่เกี่ยวกับความเชื่อของศาสนาอื่น
การรำที่มีท่ารำในลักษณะของการไหว้ นักเรียนรำไทยโดยการทรมัดผ้าสะไบ การทำความสะอาดอาหารโดย
ไม่ใช้น้ำไหลผ่าน การประดิษฐ์สิ่งของที่ใช้พิธีของศาสนาอื่น การจัดพิธีไหว้ครูที่มีการใช้ดอกไม้ธูปเทียน
การร่วมกิจกรรมวันลอยกระทง การเข้าร่วมพิธีถวายบังคม การแสดงที่ให้นักเรียนชายแต่งตัวเป็นผู้หญิง
หรือให้นักเรียนหญิงแต่งตัวเป็นผู้ชาย การให้นักเรียนหญิงที่เป็นนักกีฬาทุ่มกางเกงขาสั้น

กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความไม่สอดคล้องอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การอ่านหนังสือ
เรียนที่กล่าวถึง การปฏิบัติของศาสนาอื่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสุนัข การจัดนิทรรศการหรือภาพใน
หนังสือเรียนที่มีภาพพระพุทธรูปหรือภาพเด็กกำลังไหว้พระ การอธิบายว่า บูชนีย์วัตถุ หมายถึง วัตถุอันควร
เคารพ การแต่งกายไปงานศพควรใช้ชุดขาวดำ การปั้นรูปคน การร้องเพลงที่ไม่ใช่ประเพณีของนักเรียน
การฝึกนั่งสมาธิ การสอนเรื่องการตอนไก่ การทำเกรนดส์ชาวลูกเสือสำรอง กิจกรรมรอกองไฟของ
ลูกเสือ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความไม่สอดคล้องอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การอธิบายที่ใช้เฉพาะ
ภาษาไทยอย่างเดียว การสอนหลักธรรมของศาสนาอื่น การอธิบายว่าการรับประทานข้าวที่ถูกสุนัขเลียควร
ใช้ช้อนไม่ควรใช้มือ การให้นักเรียนหญิงฝึกยิมนาสติก

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

PAISARN CHAIYARAB : A STUDY OF THE LEVEL OF IRRELEVANCIES BETWEEN INSTRUCTIONAL ACTIVITIES IN ELEMENTARY SCHOOLS AND CULTURAL BEHAVIOR OF STUDENTS WITH ISLAMIC BELIEF IN THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUMLEE THONGTHEW, Ph.D.
224 pp. ISBN 974-579-562-3

The purpose of this research was to study the level of irrelevancies between 31 selected instructional activities in elementary schools and cultural behavior of students with Islamic belief in the three southern border provinces.

The findings of the study were as follows:

All of the 31 instructional activities studied could be categorized into three levels of irrelevancies as follows:

The instructional activities with the high level of irrelevancies included students' salutation of "Krabtaow" in a letter, students' reference to all things held sacred in the blessing formula, students' understanding of the natural origin of the earth and theory of man's evolution from monkey; the students' practices of "Wai" in showing respect to parents and elderly relatives and of rhythmic dance in male-female pairs, students' singing songs containing beliefs in other religions, students' performing of "Wai" in a dance, female students' wearing "Sabai" in a Thai classical dance, students' cleaning stuff to be prepared as food without running water, students' making things for use in ceremonies of other religions, students' performing "Waikru" ceremony in which candle and joss-sticks and flowers were used, students' participation in Loy Krathong Day's activities and the activity of paying homage to the King, male students' being dressed as a female and vice versa in a performance, and female students' wearing short pants in sport sessions.

The instructional activities with the middle level of irrelevancies included students' reading textbooks mentioning ritual performance of other religions and man-dog relationship, students' organizing an exhibition displaying illustrations of Buddha image or children's paying respect to the Buddha, teachers' explanation that venerable objects were the objects to be respected and appropriate colors for funeral were black and white, students' making a sculpture of man, students' singing songs not belonging to their custom, students' meditation practice, students' learning how to castrate cocks, the boy scout reservists' vowing during Grand Howl activity, and the boy scouts participation in a camp fire.

The instructional activities with the low level of irrelevancies included teachers' explaining lessons only in the Thai language, students' learning other religions' principles, teachers' explanation that spoons rather than hands should be used for hygienic reasons in eating rice, and female students' practising gymnastics.

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ลำลี ทองธิว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน้อม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วาริ ธิระจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจสอบจนเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อาจารย์สุนทร ปิยะวสันต์ อาจารย์ไพฑูรย์ เจ๊ะแฮ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำตลอดมา คณะครู นักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ไพศาล ไชยราบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
วิธีดำเนินการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	15
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
หลักการจัดและเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน.....	17
ประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอน.....	21
กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษา.....	25
กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา.....	52
สาระสำคัญของวัฒนธรรม.....	59
พฤติกรรมทางวัฒนธรรมของบุคคล.....	66
ความเป็นมาและหลักการสำคัญของศาสนาอิสลาม.....	68
หลักการปฏิบัติตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การจัดการศึกษากับประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัด ชายแดนภาคใต้.....	79
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
การศึกษาค้นคว้า.....	82
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	86
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	141
รายการอ้างอิง.....	166
ภาคผนวก.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	214

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามการนับถือศาสนา.....	2
2. คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละเขตการศึกษาเป็นรายกลุ่มประสบการณ์ ปีการศึกษา 2532.....	8
3. จำนวนอำเภอทั้งหมด และอำเภอที่ศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	83
4. จำนวนโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 80 ทั้งหมด และโรงเรียนที่ศึกษาของแต่ละอำเภอจำแนกตามขนาดโรงเรียน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	84
5. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	85
6. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	86
7. จำนวนเครื่องมือแต่ละประเภทที่ส่งและได้รับคืน.....	89
8. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน (335 คน) จำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ	93
9. ร้อยละของการตอบจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (335 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (วิชาภาษาไทย).....	95
10. ร้อยละของการตอบจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (335 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้องกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11. ร้อยละของการตอบจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (335 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย.....	100
12. ร้อยละของการตอบจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (335 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	104
13. ร้อยละของการตอบจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (335 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	105
14. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู (166 คน) จำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ	108
15. ร้อยละของการตอบจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (166 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้องกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (วิชาภาษาไทย).....	111
16. ร้อยละของการตอบจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (166 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	112
17. ร้อยละของการตอบจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (166 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย.....	115
18. ร้อยละของการตอบจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (166 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	118
19. ร้อยละของการตอบจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (166 คน) และแปลความระดับความไม่สอดคล้อง กิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	119
20. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับนักเรียนและแบบสอบถามสำหรับครู.....	135